EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 25.9.2013
COM(2013) 656 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par iespējamām jaunām tekstilizstrādājumu etiķetēšanas prasībām un pētījumu par alergēnām vielām tekstilizstrādājumos

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par iespējamām jaunām tekstilizstrādājumu etiķetēšanas prasībām un pētījumu par alergēnām vielām tekstilizstrādājumos

1. Ievads

Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 27. septembra Regula (ES) Nr. 1007/2011 par tekstilšķiedru nosaukumiem un par tekstilizstrādājumu šķiedru sastāva etiķetēšanu un marķēšanu saistībā ar tiem[1] (turpmāk "Tekstilizstrādājumu regula") ir vienīgais ar konkrēto nozari saistītais tiesību akts, kas attiecināms uz tekstilizstrādājumiem[2]. Regulā paredzēti tekstilizstrādājumu etiķetēšanas un marķēšanas nosacījumi un noteikumi, kā arī noteikumi par tekstilšķiedru nosaukumiem. Tā attiecas uz visiem izstrādājumiem, kuros tekstilšķiedras veido vismaz 80 % no izstrādājuma kopējā svara, tostarp uz neapstrādātiem, pusapstrādātiem, apstrādātiem, daļēji pārstrādātiem, pusgataviem un gataviem izstrādājumiem.

Tekstilizstrādājumu regulas 24. pantā noteikts, ka Eiropas Komisijai līdz 2013. gada 30. septembrim jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojums (un attiecīgā gadījumā tiesību aktu priekšlikumi) "par iespējamām jaunām etiķetēšanas prasībām, kas būtu jāievieš visā Savienībā, lai sniegtu patērētājiem precīzu, būtisku, saprotamu un salīdzināmu informāciju par tekstilizstrādājumu īpašībām". Izskatītie jautājumi cita starpā ievēr izcelsmes etiķetēšanas sistēmu, saskaņotu etiķetēšanas sistēmu attiecībā uz tekstilizstrādājumu kopšanu, visā Savienībā piemērojamu vienotu etiķetēšanas sistēmu attiecībā uz tekstilizstrādājumu izmēriem, norādes par alergēnām vielām, elektroniskās etiķetes un citas jaunās tehnoloģijas un nevalodisku simbolu vai kodu izmantošanu tekstilšķiedru apzīmēšanai. Tā kā ar Tekstilizstrādājumu regulas 12. pantu tiek ieviesta prasība etiķetēt tekstilizstrādājumus, kuri satur dzīvnieku izcelsmes komponentus, kas nav uzskatāmi par tekstilmateriālu, tika izvērtēta arī iespējama ādas izstrādājumu etiķetēšana vai marķēšana. Turklāt saskaņā ar regulas 25. pantu Komisijai tika uzdots arī veikt pētījumu, lai izvērtētu iespējamās cēloņsakarības starp alerģiskām reakcijām un ķīmisku vielu vai maisījumu izmantojumu tekstilizstrādājumos, un attiecīgā gadījumā iesniegt tiesību aktu priekšlikumus.

Šā ziņojuma pamatā ir Eiropas Komisijas vārdā veikto pētījumu rezultāti. Šajos pētījumos tika analizētas dažādas tekstilizstrādājumu un ādas izstrādājumu etiķetēšanas sistēmas, kā arī cēloņsakarība starp alerģijām un ķīmisko vielu izmantojumu gatavos tekstilizstrādājumos. Šo pētījumu rezultāti ir plaši apspriesti ar dalībvalstu ekspertiem, nozares pārstāvjiem un citām ieinteresētām personām, galvenokārt Ekspertu grupā par tekstilizstrādājumu nosaukumiem un etiķetēšanu[3]. Pētījumā par tekstilizstrādājumu etiķetēšanu tika ņemti vērā Eiropas Parlamenta Iekšpolitikas ģenerāldirektorāta vārdā 2010. gadā veikta pētījuma[4] rezultāti. Šajā ziņojumā ņemti vērā attiecīgie spēkā esošie Eiropas un starptautiskie standarti un pievērsta uzmanība

---

1 OV L 272, 18.10.2011., 1. lpp. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:272:0001:0064:LV:PDF

2 Ar Tekstilizstrādājumu regulu no 2012. gada 8. maija tika atceltas direktīvas 73/44/EK, 96/73/EK un 2008/121/EK. Pārejas periods, kas tika noteikts attiecībā uz tekstilizstrādājumiem, kuri atbilst Direktīvai 2008/121/EK un kuri laisti tirgū pirms minētās regulas stāšanās spēkā, beidzas 2014. gada 9. novembrī.

3 Ekspertu grupas par tekstilizstrādājumu nosaukumiem un etiķetēšanu sanāksmju protokoli pieejami http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/documents/index_en.htm.

4 Eiropas Parlamenta pētījums par tekstilizstrādājumu etiķetēšanu pieejams http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201108/20110825ATT25276/20110825ATT25276EN.pdf.

mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) bažām. Ziņojuma 2. nodaļā ietverts tekstilizstrādājumu un apģērbu nozares pārskats, 3. un 4. nodaļā attiecīgi iekļauts iespējamo jauno etiķetēšanas prasību kopsavilkums (24. pants) un sniegti pētījuma par ķīmiskajām vielām galvenie konstatējumi (25. pants), savukārt 5. nodaļā izklāstīti secinājumi.

2. ES tekstilizstrādājumu un apģērbu nozares pārskats

ES ar dizainu saistītu patēriņa preču nozari veido daudzas dažādas nozares, proti, tekstilizstrādājumi un apģērbi, ādas izstrādājumi un apavi, preces brīvā laika pavadīšanai (sporta piederumi, spēles un rotaļlietas), bižutērija un telpu dekorēšana. Šīs nozares veido vairāk nekā pusmiljons uzņēmumu, kas aktīvi piedalās vērtību ķēdē (tostarp dizaina un produkta izstrādē, ražošanā, izplatīšanā un mazumtirdzniecībā). To kopējais ikgadējais apgrozījums ir apmēram 500 miljardi euro, un tās ES nodrošina aptuveni 5 miljonus darbavietu.

Eiropas tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošana ir ļoti daudzveidīga[5] nozare, kuras galvenais virzītājspēks ir inovācija un jaunrade un kurā lielākoties darbojas MVU: uzņēmumi, kuri 2009. gadā nodarbināja vidēji 10 darbiniekus (desmitgades sākumā – 18). 2011. gadā nozari veidoja vairāk nekā 185 000 uzņēmumu, kas Eiropā kopumā nodarbināja 1,7 miljonus cilvēku, un to kopējais apgrozījums sasniedza 152 miljardus euro[6]. Eiropas uzņēmumiem nākas saskarties ar sīvu konkurenci vispasaules līmenī, tāpēc tās pievēršas pētniecībai, attīstībai un inovācijai, lai saglabātu un veicinātu ilgtspējīgu konkurētspēju. Pēc radikālām strukturālām pārmaiņām vairāk nekā 15 gadu garumā ievērojamu daļu nozares darbību patlaban veido specializēti ražojumi ar augstu pievienoto vērtību. Pētniecības, attīstības un inovācijas jomā ir ieguldīts liels darbs, kas palīdzējis uzlabot tekstilrūpniecības uzņēmumu zināšanu bāzi un ilgtspēju; tas jo īpaši attiecas uz uzņēmumiem, kas izstrādā īpaši pielāgotus risinājumus jauniem izmantojuma veidiem un pakalpojumiem tādās prasīgās nozarēs kā veselības aprūpe, civilā inženierija, autobūve un kosmosa aviācija.

Pēdējo 15 gadu laikā tekstilizstrādājumu un apģērbu nozares energoefektivitāte gan ražošanas vienību, gan pievienotās vērtības ziņā ir uzlabojusies par apmēram 35 %, kas ir krietni virs ražošanas nozares kopējā vidēja rādītāja. Šī nozare aptver apģērbu, telpu dekorēšanai paredzētu tekstilizstrādājumu un tehnisko tekstilizstrādājumu tirgus segmentus, kuri katrs veido apmēram 1/3 no kopējā apgrozījuma/peļņas. Tomēr ES pārsvaru sāk gūt tehniskie tekstilizstrādājumi[7], kas ir tirgus segments, kurā ES ir nosacīti konkurētspējīgāka par tās tirdzniecības partneriem. Tekstilizstrādājumu un apģērbu nozare veido 3 % no visas rūpniecības pievienotās vērtības un kopumā nodarbina 6 % no rūpniecībā strādājošajiem. Darba produktivitāte šajā nozarē laikposmā no 2004. līdz 2009. gadam pieauga no aptuveni 40 % līdz 46 %. Ieguldījumu līmenis attiecībā uz pievienoto vērtību šajā laikposmā palika nemainīgs – aptuveni 11 %.

---

5 Tajā ietvertas tik dažādas darbības kā mākslīgās šķiedras ražošana, vērpšana (vai nu saistībā ar šķiedru sākotnējo apstrādi, vai apvienojumā ar audumu ražošanu), aušana (bieži apvienojumā ar krāsošanu un apdari), adīšana un apdare (kas ietver arī krāsošanu, apdrukāšanu, pārklāšanu un laminēšanu).

6 *Eurostat*.

7 Tehnisko tekstilizstrādājumu nozarē darbojas apmēram 15 000 uzņēmumu, kas nodarbina aptuveni 300 000 darbinieku. Galvenie lietojumu tirgi ietver tādas jomas kā lauksaimniecība, mežsaimniecība un akvakultūra, celtniecība un būvniecība, apģērbu un apavu funkcionālās sastāvdaļas, ģeotekstilmateriāli un inženierija, mēbeļu sastāvdaļas un grīdas segumi, filtri un izstrādājumi rūpnieciskai izmantošanai, higiēnas un medicīnas piederumi, transportlīdzekļu aprīkojums un apdare, vides aizsardzība, iesaiņojums un glabāšana, individuālā un īpašuma aizsardzība, sports un brīvais laiks.

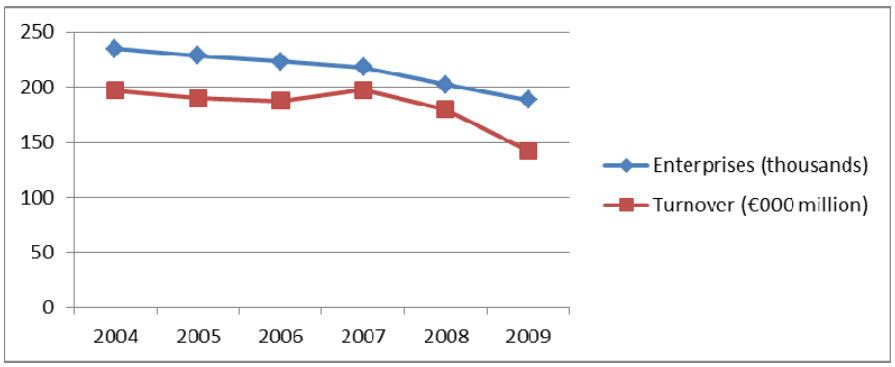

1. attēls. Tekstilizstrādājumu un apģērbu nozares uzņēmumu skaits un apgrozījums (2004.–2009. gads)
Avots: *Eurostat*

Pēc piecus gadus ilguša lejupslīdes perioda tekstilizstrādājumu un apģērbu nozare, šķiet, beidzot ir atguvusies no satricinājumiem finanšu jomā, taču šī tendence vēl jāapstiprina ar 2012. gada datiem. Tekstilizstrādājumu un apģērbu nozari ietekmē tie paši faktori un problēmas, kas skar arī citas nozares. Pieeja finansējumam ir īpaši svarīga, lai varētu ieguldīt līdzekļus ražotņu modernizēšanā un tādu novatorisku produktu izstrādē, kas paredzēti esošiem vai jauniem tirgiem. Vēl viena būtiska problēma ir prasmju trūkums, kas skar ne tikai tekstilizstrādājumu un apģērbu nozari, bet rūpniecību kopumā. Atsevišķi jautājumi, piemēram, intelektuālā īpašuma tiesības un to pārkāpumi, prasa risinājumus, kas ir vērsti tieši uz tekstilizstrādājumu un apģērbu nozari un tai pielāgoti. Lai sekmētu izaugsmi, uzņēmumi aktīvi ievieš gan tehnoloģijas novitātes, gan ar tehnoloģijām nesaistītas inovācijas, izstrādā novatoriskus dizaina risinājumus, zīmolu stratēģiju un augstas kvalitātes izstrādājumus un eksportē tos, lai kompensētu pieprasījuma samazināšanos ES. Nozare kļūst arvien konkurētspējīgāka.

3. Pašreizēja situācija un konstatējumi par iespējamām pārmaiņām etiķetēšanas jomā

Šajā sadaļā sniegts pārskats par spēkā esošajām tekstilizstrādājumu etiķetēšanas prasībām un novērtēta iespējamo jauno prasību nepieciešamība, kā arī izvērtēts, cik vēlama un lietderīga ir tekstilizstrādājumu un ādas izstrādājumu etiķetēšanas un marķēšanas saskaņošana.

Saskaņā ar Tekstilizstrādājumu regulu ES tirgū pieejamiem tekstilizstrādājumiem ir jābūt etiķetei vai marķējumam, uz kuras norādīts šķiedru sastāvs, izmantojot šīs regulas I pielikumā norādītos šķiedru nosaukumus. Šķiedru nosaukumi un to svara procentuālais daudzums jānorāda dilstošā secībā. Prasība etiķetēt vai marķēt šķiedru sastāvu attiecas uz tekstilizstrādājumiem un tekstilkomponentiem, kuros tekstilšķiedras veido vismaz 80 % no kopējā svara. Minētā regula nereglamentē citus etiķetēšanas un marķēšanas aspektus. Etiķetēšanas un marķēšanas prasības[8] nepiemēro ādas izstrādājumiem, izņemot apavu sastāvdaļas, uz kurām attiecas Direktīva 94/11/EK[9]. Uz atsevišķām tekstilizstrādājumu kategorijām, tostarp paklājiem, citiem grīdas segumiem un telpu dekorēšanai paredzētiem

[8] Uz izstrādājumiem, kuros tekstilšķiedras veido mazāk nekā 80 % no kopējā svara, Tekstilizstrādājumu regula neattiecas, un tiem nepiemēro etiķetēšanas un marķēšanas prasības. Tas attiecas, piemēram, uz izstrādājumiem, kuros 79 % no svara veido āda.

[9] OV L 100, 19.04.1994., 37. lpp. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:1994L0011:20070101:LV:PDF

izstrādājumiem, attiecas arī Regula (ES) Nr. 305/2011[10], ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus.

Iespējamo jauno etiķetēšanas prasību nepieciešamība tiek novērtēta, pamatojoties uz Komisijas vārdā veiktiem pētījumiem un rīkojot apspriedes[11] ar plašu ieinteresēto personu loku. Tā kā pētījumi par iespējamo etiķetēšanas saskaņošanu tika veikti kā priekšizpēte ar mērķi pilnveidot iespējamo ietekmes novērtējumu, politisko risinājumu ir vairāk un tie ir definēti plašāk nekā oficiālās ietekmes novērtēšanas posmā. Tomēr šie pētījumi sniedz labu pārskatu par jebkādu jaunu prasību iespējamo ietekmi un priekšrocībām. Ilustratīvie piemēri palīdzēja izvērtēt, vai ir nepieciešams turpmāks izmaksu un ieguvumu pamatots novērtējums.

Tā kā Tekstilizstrādājumu regulas 24. pantā ir noteikts, ka iespējamas uz patērētājiem vērstas[12] etiķetēšanas prasības būtu jāizskata, apspriežoties ar attiecīgām ieinteresētajām pusēm, pētījumā par tekstilizstrādājumu etiķetēšanu[13] tika ietverta patērētāju aptauja un intervijas ar ieinteresētajām pusēm[14]; tajā tika novērtēti dažādi etiķetēšanas un marķēšanas risinājumi.

(a) Izcelsmes etiķetēšanas sistēma

Izcelsmes etiķetēšana ir patērētāju interesēs. Tā kā nesen tika pieņemts Komisijas priekšlikums regulai par patēriņa preču drošumu[15], ar kuru Komisija vēlas nodrošināt ES mēroga starpnozaru sistēmu, kurā tiek ņemta vērā izcelsmes valsts un citi izsekojamības aspekti, šobrīd nav vērts izvērst diskusiju par to, cik lietderīgi ir ieviest izcelsmes etiķetēšanas sistēmu Tekstilizstrādājumu regulā. Šīs pārmaiņas pozitīvi vērtēja ievērojams skaits ieinteresēto personu, tostarp tekstilizstrādājumu nozare.

(b) Etiķetēšanas sistēma attiecībā uz tekstilizstrādājumu kopšanu

Patērētāji par vissvarīgākajām uzskata norādes par labākajiem tekstilizstrādājumu kopšanas veidiem. Lielākoties tie atpazīst un saprot pašreizējo etiķetēšanas sistēmu, kas pieņemta privātajā sektorā. Šī brīvprātīgā un visā pasaulē vispāratzītā sistēma pieder ieinteresētajām personām, un tās šo sistēmu kontrolē, turklāt tā ir pamatā standartam *EN ISO* 3758:2012 (Tekstilizstrādājumi. Kopšanas apzīmējumu kods, izmantojot simbolus) un citām sistēmām (piem., ASV). Ieviešot juridisku (obligātu) pieeju, ieguvumi būs nelieli, un atkarībā no uzņēmumu spējas apgūt izmaksas tie var nebūt pietiekami, lai atsvērtu izmaksu pārnešanu uz patērētājiem, ko visticamāk nāksies darīt. Lai esošā sistēma labāk kalpotu patērētāju vajadzībām, būtu vērtīgi to uzlabot, piemēram, izmantojot jaunus simbolus un attiecīgā gadījumā uzlabojot patērētāju informētību (piem., par apģērbu mazgāšanu zemā temperatūrā), ko privātais sektors dara jebkādā gadījumā.

(c) Etiķetēšanas sistēma attiecībā uz tekstilizstrādājumu izmēriem

Patērētāji kā ļoti svarīgu aspektu ir atzinuši pareizā izmēra noteikšanu. Viņi ir informēti par dažādām brīvprātīgām sistēmām, un uzņēmumi un publiskās organizācijas nodrošina izmēru atbilstības tabulas. Neraugoties uz sarežģījumiem, ir izstrādāti Eiropas un starptautiskie (*ISO*)

---

10 OV L 88, 4.4.2011., 5. lpp. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:088:0005:0043:LV:PDF

11 Sanāksmes (3. zemsvītras piezīme) un patērētāju aptauja (14. zemsvītras piezīme).

12 24. panta 1. punkts: "lai sniegtu patērētājiem precīzu, būtisku, saprotamu un salīdzināmu informāciju par tekstilizstrādājumu īpašībām".

13 Pētījums par tekstilizstrādājumu etiķetēšanu ir pieejams http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/files/studies/study-report-labelling-textile_en.pdf.

14 Kā norādīts pētījumā par tekstilizstrādājumu etiķetēšanu, patērētāju aptauja tika veikta septiņās dalībvalstīs un tajā piedalījās vairāk nekā 3500 respondentu.

15 COM(2013) 78 *final* – Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par patēriņa preču drošumu un par Padomes Direktīvas 87/357/EEK un Direktīvas 2001/95/EK atcelšanu (13.2.2013.).

standarti, proti, EN 13402 standarts, kurā noteikta kodu sistēma apģērbu izmēra piešķiršanai. Salīdzinājumā ar vienotu ES mēroga sistēmu, kuras pamatā ir standarti, ieguvumi no obligātas sistēmas varētu būt nelieli. Uzsvars būtu jāliek uz iesāktā standartizācijas darba turpināšanu un pabeigšanu. Attiecīgās ieinteresētās personas un publiskā sektora iestādes vajadzības gadījumā varētu sniegt atbalstu, lai pārvarētu grūtības un panāktu lielāku vienprātību par sistēmu, kuras pamatā ir standarti.

(d) Norādes par alergēnām vielām

Daudzi patērētāji par būtisku aspektu atzīst alergēno vielu klātbūtni galaproduktā un to radīto apdraudējumu. Patlaban jau pastāv vairākas ar ķīmisko vielu saturu saistītas brīvprātīgas sertificēšanas un etiķetēšanas sistēmas, ar kuru palīdzību patērētāji tiek informēti par šo vielu klātbūtni (vai neesamību). Tomēr ne visām tekstilizstrādājumos esošajām vielām ir noteikts koncentrācijas līmenis, kas var radīt alerģiskas reakcijas personu grupām, kas nonāk saskarē ar šiem izstrādājumiem. Būtu jāiegūst zinātniski pamatoti epidemioloģiski dati. Pastāv arī neskaidrības, jo īpaši saistībā ar cēloņsakarību starp tekstilizstrādājumiem un cilvēku alerģijām, patērētāju ekspozīciju ķīmiskajām vielām un to, kā mainās dažādu cilvēku atbildes reakcija uz devu alerģiskas reakcijas gadījumos, un ķīmiskajām vielām, kas saglabājas gatavos tekstilizstrādājumos. Patlaban šīs neskaidrības ir šķērslis tam, lai sniegtu patērētājiem precīzu, būtisku un salīdzināmu informāciju par faktiskajiem riskiem, kas saistīti ar ķīmisko vielu klātbūtni tekstilizstrādājumos. Lai šī informācija būtu iedarbīga, tai ir jābūt skaidrai un saprotamai visiem patērētājiem. Uzticamāka un pārbaudāma informācija arī ir nepieciešama, lai apliecinātu atbilstību prasībām, veiktu tirgus uzraudzības pārbaudes un piemērotu ar noteikumu ieviešanu saistītus pasākumus. Spēkā esošie horizontālie tiesību akti, jo īpaši Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*)[16], un Regula (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu[17], kā arī citi tiesību akti (piem., kosmētikas, biocīdu, pesticīdu jomā) varētu sniegt risinājumu tam, kā reaģēt uz riskiem, ko rada konkrētas tekstilizstrādājumos esošas vielas.

(e) Elektroniskās etiķetes un citas jaunās tehnoloģijas un nevalodisku simbolu vai kodu izmantošana (šķiedru apzīmēšanai)

Patlaban tirdzniecībā ir pieejamas vairākas jaunas un inovatīvas tehnoloģijas un informācijas sniegšanas rīki, piem., 2-D kodi un *RFID* (radiofrekvanciālā identifikācija), ko izmanto pārtikas produktiem un tekstilizstrādājumiem. Lielu mazumtirdzniecības uzņēmumu eksperimenti tādās jomās kā krājumu, pasūtījumu un klientu pārvaldība sniedz interesantus rezultātus. Tomēr MVU vajadzībām ir nepieciešami izmaksu ziņā izdevīgāki risinājumi. Patērētāju ieguvumi no juridiskas (obligātas) pieejas uzskatāmi par nelieliem, un izmaksas joprojām ir pārāk augstas. Individuāliem uzņēmumiem būtu jānodrošina iespēja izvēlēties starp vairākām konkurējošām sistēmām.

(f) Citi etiķetēšanas veidi un ādas autentiskuma etiķetēšana

Komisija analizēja arī citus etiķetēšanas veidus, kas nav skaidri minēti Tekstilizstrādājumu regulas 24. pantā, jo īpaši saistībā ar bioloģisko produktu, vides, sociālo, uzliesmojamības un autentiskuma marķējumu. Radās iespaids, ka patērētāji ir informēti par dažādiem spēka esošiem standartiem un starptautiskām un valsts vai ES līmeņa sistēmām, piem., bioloģisko produktu marķējumu (privāta sistēma), vides marķējumu (ES ekomarķējums, *Nordic Swan*, *Blue Angel* u. c.), sociālo marķējumu (standarts *ISO* 26000). Atsevišķi vides marķējumi jau

[16] OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:396:0001:0849:LV:PDF

[17] OV L 353, 31.12.2008., 1. lpp. http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:353:0001:1355:lv:PDF

ietver ierobežojumus attiecībā uz tādu bīstamu vielu izmantojumu, kas var negatīvi ietekmēt vidi un izraisīt alerģiskas reakcijas. Tāpēc patērētāju interese par līdzīgām Tekstilizstrādājumu regulā paredzētām ES līmeņa etiķetēšanas sistēmām bija zema. No otras puses patērētāju un ražotāju aptaujā par ādas etiķetēšanu[18] iegūtie rezultāti liecināja, ka ieguvumi no ādas autentiskuma etiķetēšanas ir samērā uzskatāmi. Tāpēc Komisija nesen ir sākusi ietekmes novērtēšanas procesu, lai rūpīgi izvērtētu izmaksas un ieguvumus, kas saistīti ar dažādiem politikas risinājumiem, tostarp juridisko pieeju, ādas autentiskuma etiķetēšanas jomā. Pamatojoties uz šā ietekmes novērtējuma rezultātiem, Komisija nolems, vai ES līmenī būtu jāierosina kādi pasākumi.

4. Pētījums par alergēnām vielām

Saskaņā ar Tekstilizstrādājumu regulas 25. pantu Komisijai tika uzdots izpētīt iespējamās cēloņsakarības starp alerģiskām reakcijām un ķīmisko vielu vai maisījumu izmantojumu tekstilizstrādājumos un vajadzības gadījumā, pamatojoties uz šo pētījumu[19] un ievērojot spēkā esošos tiesību aktus, iesniegt tiesību aktu priekšlikumus. Saskaņā ar minēto pantu pētījumā tika ņemti vērā dalībvalstu līmenī veikto pētījumu konstatējumi, un galvenā uzmanība tajā tika pievērsta ķīmiskajām vielām gatavos tekstilizstrādājumos, bet ne tekstilšķiedrās vai audumos. Pētījumā nebija ietverti arī tādi aspekti kā arodveselības un ķīmisko vielu riska novērtējums. Pamatojoties uz pētījuma rezultātiem, šajā sadaļā ir aplūkoti iespējamie veidi, kā risināt problēmjautājumus saistībā ar alergēnu vielu izmantošanu tekstilizstrādājumu ražošanā.

Lielāka daļa tekstilizstrādājumu ir uzskatāmi par drošiem[20], lai gan sensibilizētām personām rodas alerģiskas reakcijas uz tekstilšķiedrām vai vilnu, vai konkrētām ķīmiskām vielām (vai maisījumiem), kas izmantoti šo tekstilizstrādājumu ražošanā. Saskaņā ar reģistrētajiem datiem apmēram 1–2 % kontaktalerģiju izraisa tekstilizstrādājumi[21] (kas pēc reģistrēto alerģijas gadījumu skaita ieņem ceturto vietu pēc kosmētikas līdzekļiem[22], metāla piederumiem un zālēm). Apmēram divas trešdaļas tekstilizstrādājumu izraisīto alerģijas gadījumu ir saistīti ar dispersajām krāsvielām, no kurām dažas sensibilizētām personām var izraisīt alerģisku kontaktdermatītu. Pašreizējā zinātniskā pieredze liecina, ka atsevišķi tekstilizstrādājumu apdarei izmantoti sveķi var izdalīt vielas, kas sensibilizētām personām izraisa alerģisku kontaktdermatītu. Daudzas tekstilizstrādājumu ražošanā izmantotas piedevas un palīgvielas ir reti sensibilizatori, savukārt ķīmiski aktīvajām krāsvielām sensibilizētspēja nepiemīt. Pastāv iespēja, ka gatavos tekstilizstrādājumos saglabāsies vielas, kas tām piemītošo īpašību dēļ klasificētas kā ādas sensibilizatori vai kairinātāji.

Vēl nav iespējams izdarīt vispārīgus secinājumus par to, vai pastāv cēloņsakarība starp alerģiskām reakcijām un ķīmiskajām vielām, kas izmantotas un saglabājušās gatavos tekstilizstrādājumos. Joprojām nav skaidrības par gatavajos tekstilizstrādājumos esošo

---

18 Pētījums par ādas etiķetēšanu ir pieejams http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/files/studies/study-report-labelling-textile_en.pdf.

19 Pētījums par cēloņsakarībām starp alerģiskām reakcijām un ķīmisku vielu vai maisījumu izmantojumu tekstilizstrādājumos http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/textiles/files/studies/study-allergic-reactions-textile_en.pdf.

20 2012. gadā lielākā daļa *RAPEX* paziņojumu attiecībā uz tekstilizstrādājumiem un apģērbu bija saistīti ar riskiem, ko rada auklu izmantojums apģērbos, nevis ķīmiskās vielas.

21 *BfR Information* Nr. 018/2007 http://www.bfr.bund.de/cm/349/introduction_to_the_problems_surrounding_garment_textiles.pdf.

22 "Saskaņā ar aplēsēm ar smaržvielu sastāvdaļu izraisītu kontaktalerģiju saskaras 1–3 % Eiropas iedzīvotāju." Patērētāju drošības zinātniskās komitejas atzinums par smaržvielu alergēniem kosmētikas līdzekļos, 7. lpp. Atzinums SCCS/1459/11 ir pieejams http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/consumer_safety/docs/sccs_o_102.pdf.

sensiblizējošo un kairinošo ķīmisko vielu faktisko izdalīšanos un drošu sliekšņa koncentrāciju, līdz ar to ir grūti sniegt precīzu un aktuālu informāciju par risku patērētājiem. Turklāt ir jāveic riska novērtējums, lai noteiktu, vai šīs vielas rada nepieņemamu risku, kas prasa rīcību *REACH* ierobežojumu procedūras ietvaros. Zinātniski recenzētu epidemioloģijas datu ir maz[23], un tie ir novecojuši.

Lielākā daļa vielu, ko izmanto tekstilizstrādājumu ražošanā un kas saglabājas gatavos tekstilizstrādājumos, nav ne sensibilizatori, ne kairinātāji[24]. Pastāv vielas, kas rada bažas[25], un to izmantošana ir ierobežota vai aizliegta saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem (piem., *REACH*, kosmētikas līdzekļu regula, mazgāšanas līdzekļu regula un ES ekomarķējums). Attiecībā uz īpaši bīstamām vielām (*SVHC*) Komisija sadarbībā ar Eiropas Ķīmisko vielu aģentūru un dalībvalstīm 2012. gada beigās izstrādāja *SVHC* ceļvedi[26], lai noteiktu visas Savienībai būtiskās *SVHC* un iekļautu tās kandidātvielu sarakstā, kas līdz 2020. gadam jāapstiprina saskaņā ar *REACH* regulu. Ceļvedī ir ietverts sākotnējais skrīnings, kuru veic, lai par prioritārām netiktu uzskatītas vielas, kas cita starpā nav ražotas un/vai netiek izmantotas ES; pēc tam veic riska pārvaldības varianta (*RMO*) analīzi, lai noteiktu piemērotāko veidu, kā reaģēt uz iespējamiem riskiem, ko rada vielas, kuras ir ražotas un/vai tiek izmantotas ES. Attiecīgā gadījumā šī analīze ierosinās turpmāku rīcību vai nu saskaņā ar *REACH* regulu vai neatkarīgi no tās. Jebkurai iespējamai reglamentējošai pieejai, kuras mērķis ir nodrošināt patērētājiem un uzņēmumiem vēlamos ieguvumus un veicināt atbilstību prasībām, noteikumu izpildi un tirgus uzraudzību, jābūt balstītai uz uzticamu, pārbaudāmu un saprotamu informāciju.

Turpmākā rīcība visticamāk tiks vērsta uz to, lai veicinātu alternatīvu nealergēnu vielu izpēti un novērstu neskaidrības saistībā ar vielām, kas var izdalīties no gataviem tekstilizstrādājumiem, un koncentrācijas līmeņiem/robežvērtībām, kas var pasargāt no alerģijām. Arī *SVHC* ceļveža īstenošanu varētu uzskatīt par daļu no iespējamās turpmākās rīcības saistībā ar pētījumu par cēloņsakarību starp alerģiskām reakcijām un tekstilizstrādājumos esošām ķīmiskajām vielām. *SVHC* ceļveža darbību ietvaros tiks izveidota *ad hoc* koordinācijas grupa, kas veiks sensibilizatoru skrīningu un noteiks, kuri no tiem varētu būt *SVHC*. Šī grupa varētu pārbaudīt tekstilizstrādājumos esošo vielu sarakstus, kas izveidoti 25. pantā minētā pētījuma ietvaros, un vajadzības gadījumā turpināt šo vielu prioritizēšanu un veikt *RMO* analīzi.

5. Secinājumi

Komisijas vārdā veikto pētījumu rezultāti un apspriešanās ar plašu ieinteresēto personu loku liecina, ka jaunu iniciatīvu izstrāde nolūkā ieviest jaunas tekstilizstrādājumu etiķetēšanas prasības ir patērētāju interesēs.

Tomēr, pamatojoties uz veiktajiem novērtējumiem, Komisija secina, ka Tekstilizstrādājumu regulā nav vajadzības ietvert turpmāk minētās etiķetēšanas prasības, jo tās patlaban jau ir spēkā vai tiek izstrādātas saskaņā ar citiem reglamentējošiem vai nereglamentējošiem

---

23 "Dati no eksperimentiem, kuru mērķis ir noteikt dozu, kas cilvēkiem izraisa alerģisku reakciju, vairākos aspektos ir ļoti nepilnīgi." Atzinums SCCS/1459/11 par smaržvielu alergēniem kosmētikas līdzekļos, 8. lpp.

24 Ir noteiktas apmēram 70 alergēnas vielas, *KEMI* ziņojums Nr. 3/13 http://www.kemi.se/Documents/Publikationer/Trycksaker/Rapporter/Rapport-3-13-textiles.pdf.

25 Vielas, kas rada bažas, ietver kancerogēnas, mutagēnas un reproduktīvajai sistēmai toksiskas vielas (*CMR*), noturīgas, bioakumulatīvas un toksiskas vielas (*PBT*), vielas, kas izraisa endokrīnās sistēmas traucējumus u. tml.

26 *SVFC* ceļvedī ir skaidrots process, kā noteikt un novērtēt atsevišķas iespējamo *SVHC* kategorijas, tostarp sensibilizatorus. (http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/13/st05/st05867.en13.pdf)

noteikumiem: i) etiķetēšana attiecībā uz izstrādājuma kopšanu un izmēru ir ietverta brīvprātīgās sistēmās vai standartos; ii) standartizēšanas jomā turpinās darbs pie saskaņotas izmēru piešķiršanas un kodu sistēmas ES un starptautiskā līmenī; iii) jautājums par izcelsmes valsts norādīšanu uz etiķetēm ir ietverts priekšlikumā regulai par patēriņa preču drošumu, kurā attiecībā uz aspektiem, kas saistīti ar izcelsmes valsti un izsekojamību, ir paredzēts starpnozaru risinājums (7. pants).

Attiecībā uz tekstilizstrādājumu ražošanā izmantoto alergēno vielu etiķetēšanas prasībām Komisija secina, ka ir svarīgi turpināt alternatīvu un nealergēnu vielu izpēti un ieviešanu. Lai gan pašlaik jau pastāv dažas brīvprātīgas etiķetēšanas sistēmas, ar kuru palīdzību patērētāji tiek informēti par bīstamu vielu (tostarp alergēnu vielu) klātbūtni tekstilizstrādājumos, ir jāturpina pētīt etiķetēšanas sistēmas un citi rīki, kas izmantojami, lai sniegtu informāciju par alergēnām vielām. Tāpat ir jānovērtē nepieciešamība veikt papildu pasākumus, lai kontrolētu tādu vielu (jo īpaši sensibilizatoru) klātbūtni, kas ir gatavos tekstilizstrādājumos un var no tiem izdalīties, un vajadzības gadījumā jāparedz šādi pasākumi atbilstīgi attiecīgajiem instrumentiem, kas pieejami ES ķīmisko vielu tiesību aktos un jo īpaši *REACH* regulā. Tiks ņemti vērā arī paralēli notiekošu procesu, piemēram, aizsāktās ES tekstilizstrādājumu ekomarķējuma kritēriju pārskatīšanas, rezultāti.